

JERZY H. CZEMBOR
GRZEGORZ GRYZIAK
MARCIN ZACZYŃSKI
SYLWIA WŁODARCZYK
WIESŁAW PODYMA

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin — PIB, Krajowe Centrum Roślinnych Zasobów Genowych
j.h.czembor@ihar.edu.pl

Gromadzenie i zachowanie zasobów genowych roślin użytkowych w Polsce 2015–2017*

Collection and preservation of crop genetic resources in Poland 2015–2017

Zachowanie bioróżnorodności w produkcji roślinnej w Polsce odgrywa ważną rolę w zapewnianiu w dłuższej perspektywie bezpieczeństwa żywnościowego kraju, jest chronionym i nadzorowanym przez państwo dobrem narodowym. Wpisuje się w realizację postanowień międzynarodowych aktów prawnych przyjętych przez Polskę.

Należy dążyć do tego aby zrównoważony rozwój wsi obejmował działania, których celem jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej i warunków życia na obszarach wiejskich, przy jednoczesnym nienaruszaniu specyficznych zasobów wsi, do których zalicza się walory środowiska naturalnego, krajobraz wsi, tradycje i dziedzictwo kulturowe. Kierunek rozwoju produkcji rolniczej powinien być dostosowany do istniejących uwarunkowań przyrodniczych; potrzeb i woli lokalnych społeczności oraz norm ekologicznych.

Obszar 1 PW IHAR — PIB zaplanowanego na lata 2015–2020 pt. „*Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju*” pt. „*Ochrona zasobów genowych roślin użytkowych*” koordynowany jest przez KCRZG, IHAR — PIB i realizowany we współpracy z 16 instytucjami, które gromadzą, zachowują, waloryzują i regenerują zasoby genowe we własnych kolekcjach, a następnie materiał roślinny przekazują w formie nasion do centralnej przechowalni lub utrzymują w warunkach polowych lub z wykorzystaniem innych technik oraz przekazują dane waloryzacyjne do centralnej bazy danych EGISET.

* Prace zostały wykonane w ramach programu wieloletniego „*Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju*” koordynowanego przez IHAR-PIB a finansowanego przez MRiRW.

Podstawowe obecnie realizowane zadania są następujące: (1) gromadzenie genotypów roślin zagrożonych erozją genetyczną, ich opis i waloryzacja metodami tradycyjnymi i molekularnymi, usuwanie niezamierzonych duplikatów, (2) przechowywanie w stanie żywym i udostępnianie hodowcom, (3) dokumentacja zgromadzonych kolekcji. Program wzbogacono o nowe elementy: zwiększono liczbę gatunków objętych badaniami, włączono do współpracy zespoły naukowe z innych jednostek: uniwersytety, instytuty branżowe, spółki hodowli roślin, rozszerzono badania o rozmieszczenie w Polsce dzikich gatunków spokrewnionych z roślinami mającymi znaczenie użytkowe. Za prowadzenie kolekcji rolniczych i innych użytkowych oraz ich dzikich krewniaków odpowiada KCRZG, IHAR — PIB, a za prowadzenie kolekcji roślin ogrodniczych i ich dzikich krewniaków Instytut Ogrodnictwa.